

Hoitoon liittyvät infektiot ja seuranta

Hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkeresistenssin seurannasta, torjunnasta ja rekisteröinnistä on asetettu velvoite vuoden 2017 alussa voimaan astuneessa Tartuntatautilaissa (1227/2016). Merkittävimmät muutokset aikaisempaan lakiin verrattuna koskevat hoitoon liittyvien infektioiden sekä mikrobilääkeresistenssin seuranta ja torjuntaa. Terveystieteiden laitoksissa annetun hoidon aikana syntyneet tai hoidosta johtuneet infektiot ilmoitetaan seurantajärjestelmään. TYKSissä on seurattu sairaalainfektioita vuodesta 1976 lähtien. Kaupallinen SAI-rekisteriohjelma otettiin VSSHP:n sairaaloissa käyttöön vuonna 2005.

Hoitoon liittyvien infektioiden kansanterveydellinen merkitys on erittäin suuri. Osa infektioista on ehkäistävissä, ja torjuntatyöhön on inhimillisesti ja taloudellisesti kannattavaa panostaa. Hoitoon liittyvien infektioiden seuranta on välttämätön osa torjuntatyötä.

Potilaalle hoidon aikana syntyneet infektiot (esim. pneumoniatiltaan hoidon aikana syntyvä virtsatieinfektio, sepsis jne.) ovat erillisiä infektioita, jotka ilmoitetaan rekisteriin. Vastasyntyneiden infektiot ovat aina hoitoon liittyviä infektioita. Samoin kaikki toimenpiteisiin liittyvät infektiot ovat sairaalainfektioita. Hoitoon liittyvä infektio voidaan havaita myös myöhemmän sairaalahoitajakson tai polikliinisen käynnin yhteydessä.

Seurannan avulla saadaan tietoa siitä, miten paljon ja minkälaisia infektioita yksiköissä esiintyy. Sen avulla voidaan havaita epidemioita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Lisäksi hoitokäytäntöjä muutettaessa voidaan havaita vaikutukset infektiomääriin. Vain järjestelmällisen seurannan avulla on mahdollista suunnata infektioiden ehkäisytoimenpiteitä oikein ja arvioida toimien vaikuttavuutta.

Hoitava lääkäri toteaa hoitoon liittyvän infektion ja vastaa sen rekisteröinnistä. Kulloinkin työvuorossa oleva vastaava sairaanhoitaja tai hygieniayhdyshenkilö syöttää tiedot hoitoon liittyvästä infektiosta SAI-järjestelmään. Infektioilmoitus tehdään välittömästi infektion toteamisen jälkeen. Tämä on edellytyksenä sille, että hoitoon liittyvien infektioiden seurantajärjestelmä on tosiaikainen. Käytännössä tämä toteutuu siten, että hygieniahoitaja seuraa päivittäin infektioilmoituksia.

TYKSissä on vuodesta 2004 alkaen seurattu kansallisesti lonkan- ja polven proteesileikkausten jälkeisiä leikkausalueen infektioita. Keisarileikkausalueen infektioiden kansallinen seuranta aloitettiin vuonna 2013. Sydänleikkausten jälkeisten leikkausalueen infektioiden seuranta ja jälkiseuranta alkoi vuonna 2015. Sen lisäksi TYKS on mukana veriviljelypositiivisten sepsisten ja Clostridium difficile -infektioiden valtakunnallisessa seurannassa. Tämä seuranta on osa THL:n valtakunnallista sairaalainfektioiden rekisteriohjelmaa (SIRO). Ohjelman tavoitteena on tuoda esille torjuntatyön merkitys sairaalainfektioiden ehkäisyssä. Tavoitteeseen pyritään

kehittämällä sairaalainfektioiden seuranta ja kokoamalla tietoa sairaalainfektioiden esiintymisestä Suomen sairaaloissa.

Hoitoon liittyvien infektioiden esiintymistä pitää seurata aktiivisesti. Yksiköiden vastaavilla hoitajilla ja hygieniayhdyshenkilöillä on oikeudet, joiden avulla he voivat ottaa osastokohtaisia infektioraportteja SAI-järjestelmästä. Infektioidentorjuntayksikön henkilökunta antaa vuosittain palauteraportteja vuode- ja toimenpideyksiköiden henkilökunnalle. Samoin sairaalahygienia- ja infektioidentorjuntayksikkö antaa vuosittain palautetta sairaanhoitopiirin somaattisilla vuodeosastoilla vuosittain tehdyistä hoitoon liittyvien infektioiden prevalenssiseurannoista. Raportteja käytetään hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan suunnittelussa ja opetuksessa.